

**Suomen riistakeskus
ja
lintuja koskevat poikkeusluvut**

**Sauli Härkönen
8.10.2020**

MetsL 5 § Lintulajit

- Riistalinnut:
 - kanadanhanhi, merihanhi, metsähanhi, heinäSORsa, tavi, haapana, jouhisorsa, heinätavi, lapasorsa, punasotka, tukkasotka, haahka, alli, telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, riekko, kiiruna, pyy, teeri, metso, peltopyy, fasaani, nokikana, lehtokurppa ja sepelkyyhky.
- Ns. rauhoittamattomat linnut:
 - korppi (poronhoitoalueella), varis, harakka, naakka, harmaalokki, merilokki, kesykyyhky ja räkättirastas.

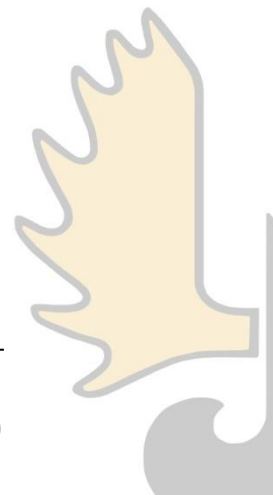
Rauhoitusajat

- Metsästysasetuksen 24 §
 - riistalinnut
- Metsästysasetuksen 25 a §
 - Ns. rauhoittamattomat linnut

Metsä 25 a § Rauhoittamattomien lintujen rauhoitusajat

- Rauhoittamattomat linnut ovat rauhoitettuja seuraavasti:
 - 1) varis, harmaalokki, merilokki, kesykyyyhky ja räkättirastas Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakuntien alueella 1.5.–31.7, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakuntien alueella 1.4.–31.7. ja muualla maassa 10.3.–31.7;
 - 2) harakka Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakuntien alueella 10.4.–31.7. ja muualla maassa 1.4.–31.7;
 - 3) naakka 10.3.–31.7;
 - 4) korppi poronhoitoalueella 10.4.–31.7; sekä
 - 5) harmaalokkikoloniat koko vuoden.

Lintuja koskevat poikkeusluvut

- 1) enintään viideksi vuodeksi myönnettävät poikkeusluvut
 - Ks. myös ns. poikkeuslupa-asetus
 - <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130452>
- 2) ilmoitusmenettelyn mukaiset päätökset
 - 1.1.2018 alkaen
 - Voidaan myöntää toistaiseksi voimassaolevina
 - Ks. myös ns. ilmoitusmenettelyasetus
 - <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170930>

Oikeuskäytäntö

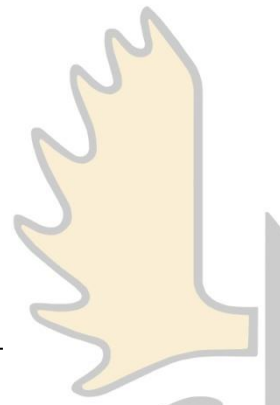
- Hallinto-oikeuksien ratkaisut (aiemmin Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan ratkaisut)
- KHO:n ratkaisut
- Oikeusasiamiehen ratkaisut
- Oikeuskanslerin ratkaisut
- EU:n tuomioistuimen ratkaisut

Muuta huomioon otettavaa

- Lintudirektiivin tulkintaohje, helmikuu 2008
 - http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/docs/hunting_guide_fi.pdf
- Ohjeet eivät ole oikeudellisesti sitovia, eikä päätöksen laillisuutta arvioida suhteessa niihin.
- Tulkintaohje voidaan ottaa huomioon poikkeuslupaedellytysten täyttymistä arvioitaessa.

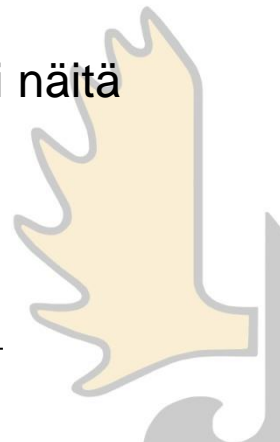
Unionin oikeuskäytännön mukaan todistustaakka poikkeusluvan edellytysten olemassaolosta on valtiolla. Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Poikkeusluvan edellytysten täytyminen on riistakeskuksen selvitettävä ja osoitettava. Luvan hakijan tai muun asianosaisen ilmoituksella tosiseikoista tai näiden käsityksille poikkeamisedellytysten soveltamisesta ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä, kun edellytysten täyttymistä arvioidaan.

Enintään viideksi vuodeksi myönnettävät poikkeusluvut

41 b § Edellytykset riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeusluvalle sekä tietyissä tilanteissa rauhoituksesta poikkeamiselle

- Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää 5 §:ssä tarkoitettujen riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen pyydystämiseen tai tappamiseen:
 - 1) kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi;
 - 2) lentoturvallisuuden takaamiseksi;
 - 3) viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi;
 - 4) kasviston ja eläimistön suojelemiseksi; tai
 - 5) tutkimus- ja koulutustarkoituksessa, kannan lisäämis- ja uudelleenistutustarkoituksessa sekä tehdäkseen mahdolliseksi näitä varten tapahtuvan kasvatuksen.

Poikkeuslupa-asetuksesta

- **5 § Poikkeusluvun voimassaoloaika**
- Metsästyslain 41 a §:n 1 momentin nojalla myönnetty ahman, ilveksen, karhun, saukon tai suden tappamista koskeva poikkeuslupa on voimassa enintään 21 vuorokautta.
- **Muut kuin 1 momentissa tarkoitetut poikkeusluvut ovat voimassa määrääjän, jonka on vastattava poikkeusluvun tarkoitusta ja joka voi olla enintään viisi vuotta. Poikkeuslupa voidaan myöntää vuotta pidemmäksi ajaksi vain:**
 - 1) pysyvästi perustetulle kohteelle;
 - 2) eläimistön suojelemisen perusteella;
 - 3) tutkimusperusteella; tai
 - 4) luonnonhoitohankkeen yhteydessä.
- **Poikkeusluvun saajan on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle, jos vuotta pidemmäksi ajaksi myönnetyn poikkeusluvun myöntämisedellytys ei ole enää voimassa. Ilmoituksen seurauksena poikkeusluvun voimassaolo lakkaa. Ilmoitukseen on liitettävä 7 §:ssä tarkoitettu saalisilmoitus vielä ilmoittamatta olevalta kalenterivuodelta.**

Päätösehdoista mm. merihanhipoikkeuksissa

- Houkutuskuvioiden ja -pillien käyttö on pyynnissä kielletty.
- Pyynti tulee kohdistaa vain parveutuneisiin lintuihin.
- Pelotevaikutuksen tehostamiseksi on sallittua ampua vain 1-2 lintua/pelottelukerta.
- Ampumisen ohella tulee pitää yllä ennaltaehkäisevien keinojen sekä karkotuskeinojen käyttöä ja kehittämistä.
- Mikäli ammutut linnut ovat rengastettuja, renkaat ja/tai niiden löytöpaikka- ja aikatiedot on toimitettava luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustoimistoon (Eläinmuseo, PL 17, 00014 Helsingin yliopisto). Tiedot jätetään mieluummin sähköisesti Luonnontieteellisen keskusmuseon (LUOMUS) kotisivujen kautta.

Ilmoitusmenettelyn mukaiset päätökset

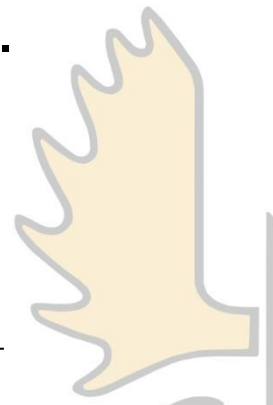
41 b § Edellytykset riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeusluvalle sekä tietyissä tilanteissa rauhoituksesta poikkeamiselle

- Edellä 1 momentin 1–3 kohdassa mainituissa tapauksissa voidaan 5 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen lintujen rauhoituksesta poiketa myös tekemällä siitä ilmoituksen Suomen riistakeskukselle.
- Suomen riistakeskus voi hyväksyä hakemuksesta ilmoitusmenettelyyn osallistumisen, **jos turvattavan toiminnan luonteen ja laajuuden johdosta tarve poikkeamiselle on säännöllistä**, poikkeamiselle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua eikä poikkeaminen vaaranna edellä mainittujen lintulajien suotuisan suojelutason säilyttämistä (*ilmoitusmenettely*).
- **Ilmoitusmenettely on sallittu:**
 - 1) ilmailulain (864/2014) 75 §:n 1 kohdassa tarkoitetuilla lentoasemilla;
 - 2) elintarvikelain (23/2006) mukaisesti hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa;
 - 3) jätteenkäsittelylaitoksissa;
 - 4) yli 1 hehtaarin suuruisilla marja- ja vihannesviljelmillä;
 - 5) turkistarhoilla;
 - 6) kalanviljelylaitoksilla; sekä
 - 7) tuotantoeläinsuojien yhteydessä.

41 b § Edellytykset riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeusluvalle sekä tietyissä tilanteissa rauhoituksesta poikkeamiselle

- Hyväksymispäätöksessä Suomen riistakeskus vahvistaa ne lintulajit, joita ilmoitusmenettely koskee sekä asettaa vuosittain metsästettävät enimmäismäärät lajeittain.
- Ilmoitusmenettelyyn hyväksytyn toimijan on vuosittain tehtävä saalisilmoitus Suomen riistakeskukselle.
- Suojattavan toiminnan loppumisesta tai merkittävästä muuttumisesta on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle, joka tekee arvion ilmoitusmenettelyn jatkumisesta.

41 b § Edellytykset riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeusluvalle sekä tietyissä tilanteissa rauhoituksesta poikkeamiselle

- Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset hakemus- ja hyväksymismenettelystä, hyväksymispäätökseen otettavista määräyksistä, enimmäismäärän tarkistamisesta, valvonnasta, saalisilmoituksesta sekä saalisilmoituksen määräajoista.
- Suomen riistakeskus voi peruuttaa ilmoitusmenettelyyn perustuvan rauhoituksesta poikkeamisen, jos menettelyyn hyväksyty ei enää täytä 3 momentissa säädettyjä edellytyksiä, laiminlyö saalisilmoitusvelvollisuuden tai rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka olennaisesti hyväksymispäätökseen otettuja määräyksiä.

Ilmoitusmenettelyasetuksesta

- **1 § Hakeminen ilmoitusmenettelyyn**

- Metsästyslain (615/1993) 41 b §:n 3 momentissa tarkoitetussa hakemuksessa on ilmoitettava tai selvitettävä seuraavat tiedot:
 - **1) ilmoitusmenettelyyn hakeutumisen syy;**
 - **2) suojattava alue;**
 - **3) ilmoitusmenettelyn kohteena oleva lintulaji;**
 - **4) pyydystettävien yksilöiden määrä;**
 - **5) karkotus- ja suojauskeinot, joita suojattavalla alueella on käytetty;**
 - **6) käytettyjen karkotus- ja suojauskeinojen vaikutukset.**
- Suomen riistakeskus voi vaatia, että hakijan on esitettävä selvitys oikeudesta pyydystää tai tappaa rauhoittamaton eläin alueella, jolla ilmoitusmenettelyä on tarkoitus käyttää.

Ilmoitusmenettelyasetuksesta

- **2 § Ilmoitusmenettelyn edellytysten arviointi ja hyväksymispäätös**
- Suomen riistakeskuksen on ilmoitusmenettelyn edellytyksiä arvioidessaan selvitettävä:
 - **1) ilmoitusmenettelyn kohteena olevan lintulajin kannan tila suojattavalla alueella, siinä maakunnassa, jossa suojattava alue sijaitsee, ja koko valtakunnan alueella;**
 - **2) ilmoitusmenettelyn kohteena olevan lintulajin käyttäytyminen alueella, jolla ilmoitusmenettelyä on tarkoitus käyttää;**
 - **3) tarvittaessa viranomaisten, julkisia hallintotehtäviä hoitavien organisaatioiden ja tutkimuslaitosten tiedot, jotka liittyvät ilmoitusmenettelyn hakuperusteeseen;**
 - **4) karkotus- ja suojauskeinot tai muut vastaavat toimenpiteet, jotka voitaisiin toteuttaa ilmoitusmenettelyn sijasta;**
 - **5) suojattavan kohteen vaikutusalueella sijaitsevat luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY nojalla Natura 2000 -verkostoon liitetyt alueet sekä niiden suojeltavat luontoarvot.**

Ilmoitusmenettelyasetuksesta

- **2 § Ilmoitusmenettelyn edellytysten arviointi ja hyväksymispäätös**
 - Suomen riistakeskuksen on sisällytettävä 1 momentissa tarkoitetun selvityksen keskeiset tulokset ilmoitusmenettelystä tehtävään päätökseen.
 - Suomen riistakeskus voi hyväksymispäätöksessä määrätä vaikutuksellisten karkotus- ja suojauskeinojen käytön jatkamisesta.
 - Suomen riistakeskus voi ilmoitusmenettelyn voimassaoloaikana muuttaa hyväksymispäätöksessä määräämäänsä saaliin vuotuista enimmäismäärää lintukannoista, lintujen käyttäytymisestä tai karkotus- ja suojauskeinoista saadun uuden selvityksen perusteella.

Ilmoitusmenettelyasetuksesta

- **3 § Ilmoitusmenettely**

- Ilmoitusmenettelyyn hyväksytyn toimijan on tehtävä Suomen riistakeskukselle saalisilmoitus, jossa on mainittava pyydystettyjen lintujen määrä ja pyyntiajankohta.
- Saalisilmoitus on tehtävä kunkin kalenterivuoden päätyttyä seitsemän vuorokauden kuluessa. Ilmoitusmenettelyyn hyväksytyn toimijan on suojattavan toiminnan loppuessa liitettävä lopettamisilmoitukseen saalisilmoitus vielä ilmoittamatta olevalta kalenterivuodelta.
- Suomen riistakeskuksen on toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle 1 momentissa tarkoitettut saalistiedot kalenterivuositain.

Päätösehdoista

- Ampumisen ohella tulee pitää yllä ennaltaehkäisevien keinojen sekä karkotuskeinojen käyttöä ja kehittämistä.
- Mikäli ammutut linnut ovat rengastettuja, renkaat ja/tai niiden löytöpaikka- ja aikatiedot on toimitettava luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustoimistoon (Eläinmuseo, PL 17, 00014 Helsingin yliopisto).

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

- Riistahallintolain 31 §
 - Suomen riistakeskuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun ja oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.
 - Edellä 1 momentissa tarkoitettu yksittäistä lupaa koskeva Suomen riistakeskuksen **päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta**. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.
 - **Päätöksen välitön täytäntöönpano perustellaan aina tapauskohtaisesti.**
 - Valitustapauksissa hallinto-oikeudet eivät ole pääsääntöisesti asettaneet täytäntöönpanokieltoja

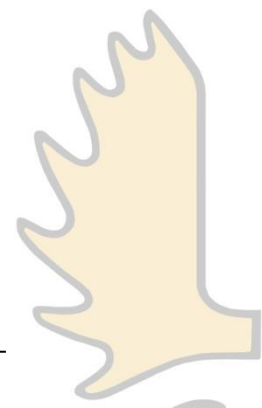

Valvonnasta

- Saalisilmoitukset
- ML 88 §
 - Poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä riistahallintolaissa tarkoitettujen metsästyksentralvojen tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.
 - Valtion omistamilla alueilla lain noudattamista valvovat virkamiehet, joiden tehtäväksi valvonta säädetään tai määrätään.
 - Maanomistajalla ja metsästysoikeuden haltijalla on oikeus valvoa tämän lain noudattamista alueellaan.

Poikkeuslupien hakeminen

- Sähköinen haku riista.fi -sivustolla
 - <https://riista.fi/metsastys/lupien-haku/>
 - Oma riista –palvelu
- Päätöksen käsittelymaksu 70 euroa

Kiitos!

- Kysymyksiä ja kommentteja?

